

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความเป็นปึกแผ่นในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรผู้เป็นแรงงาน
ย้ายถิ่นกับบิดามารดา : การศึกษาตามแนวทฤษฎี
การแลกเปลี่ยน

(Intergenerational Solidarity between Migrant Workers and
Their Parents : the Application of Exchange Theory)

ชื่อผู้เขียน

นายสามชาย ศรีสันต์

(Mr. Samchaiv Srēsunt)

แผนกวิชา/คณะ

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์

ปี

2541

บทคัดย่อ

การศึกษา ความเป็นปึกแผ่นในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรผู้เป็นแรงงานย้ายถิ่นกับบิดามารดา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พรรณนาระดับความเป็นปึกแผ่นในความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม 2) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการของกลุ่มตัวอย่างกับความเป็นปึกแผ่นในความสัมพันธ์ และ 3) ทดสอบสมมติฐานตามทฤษฎีที่คาดว่าจะสามารถนำมาอธิบายความเป็นปึกแผ่นในความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุตรจำนวน 347 คน ที่ทำงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี เกินกว่า 1 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่เคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และมีบิดามารดาอาศัยอยู่นอกเขตจังหวัดปทุมธานี

โดยอนุพันธ์ (derive) แนวคิดความเป็นปึกแผ่นทางสังคม นำมาศึกษาในบริบทของครอบครัวซึ่งประกอบไปด้วยมิติความเป็นปึกแผ่น 3 มิติ คือ ความเป็นปึกแผ่นเชิงบรรทัดฐาน ความเป็นปึกแผ่นเชิงการหน้าที่ และความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสาร สำหรับในส่วน of ความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสารได้แบ่งเป็น 2 มิติย่อยคือ การสื่อสารทางตรง และการสื่อสารทางอ้อม ผลการศึกษาพบว่า บุตรที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความยึดมั่นในบรรทัดฐานอย่างแข็งแกร่ง โดยร้อยละ 95.1 มีระดับความเป็นปึกแผ่นเชิงบรรทัดฐานในระดับสูง ในขณะที่บุตรส่วนใหญ่มีความเป็นปึกแผ่นเชิงการหน้าที่ในระดับปานกลางคือมีอยู่ร้อยละ 60.9 และร้อยละ 31.3 ในระดับสูง ในส่วนความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสารพบว่า บุตรที่เข้าทำงานส่วนใหญ่คือ ร้อยละ

63.4 เดินทางไปเยี่ยมบิดามารดา 12-208 ครั้งต่อปี มีอยู่ร้อยละ 26.2 ที่เดินทางไปเยี่ยมบิดามารดาไม่เกินปีละ 2 ครั้ง สำหรับความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสารทางอ้อม ซึ่งพิจารณาจากการเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์ถึงบิดามารดา พบว่า บุตรร้อยละ 40.6 เขียนจดหมายหรือโทรศัพท์ไปถึงบิดามารดา 12-208 ครั้งต่อปี และมีร้อยละ 27.1 ที่เขียนจดหมายหรือโทรศัพท์ถึงบิดามารดาไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี ซึ่งในจำนวนของผู้ที่เดินทางไปเยี่ยมบิดามารดาในระดับต่ำนั้น ส่วนใหญ่จะใช้การติดต่อทางอ้อมทดแทน เช่นเดียวกับกลุ่มที่ติดต่อทางอ้อมกับบิดามารดาในระดับต่ำ ที่ส่วนใหญ่จะเดินทางไปเยี่ยมบิดามารดาในระดับสูง จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงระดับความเป็นปึกแผ่นของบุตรที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่ยังคงมีระดับความเป็นปึกแผ่นในความสัมพันธ์ซึ่งไม่อาจกล่าวได้ว่า สถาบันครอบครัวประสบภาวะล่มสลาย

การทดสอบสมมติฐานจากการนำตัวแปรภายใต้ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมาทดสอบความสัมพันธ์กับมิติต่าง ๆ ของความเป็นปึกแผ่น โดยตัวแปรจากทฤษฎีการแลกเปลี่ยนประกอบด้วย 5 ตัวแปรคือ ความคาดหวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิสังสรรค์ ความเป็นธรรมในการแลกเปลี่ยน คุณค่าของรางวัลที่ได้รับการปฏิสังสรรค์ ความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาและแหล่งรางวัลที่เป็นทางเลือก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับมิติความเป็นปึกแผ่นเชิงบรรทัดฐานในระดับสูงที่สุดคือ คุณค่าของรางวัลที่ได้รับการปฏิสังสรรค์ รองลงมาคือ ระดับการพึ่งพา ในส่วนความเป็นปึกแผ่นเชิงการหน้า ที่พบว่า ระดับการพึ่งพามีค่าความสัมพันธ์กับความเป็นปึกแผ่นเชิงการหน้าที่สูงที่สุด รองลงมาคือ แหล่งรางวัลที่เป็นทางเลือก ในส่วนความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสารพบ ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในผลประโยชน์กับความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสารทางตรงสูงที่สุด รองลงมาคือ ระดับการพึ่งพา สำหรับความเป็นปึกแผ่นของการสื่อสารทางอ้อม พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์คือ ความคาดหวังในผลประโยชน์ที่ได้รับการปฏิสังสรรค์ และรองลงมาได้แก่แหล่งรางวัลที่เป็นทางเลือก โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทุกมิติของความเป็นปึกแผ่นได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิสังสรรค์

Abstract

This study has the following purposes; 1) to describe the levels of the intergenerational solidarity between the offspring who migrate to work in an industrial area of Bangkok vicinity and the parents who still live in other provinces, 2) to test the association between some background variables of the sample and the levels of solidarity, and 3) to test the theoretical hypotheses that are expected to explain such intergenerational solidarity.

Navanakorn industrial estate is selected as the site for the study, and from which 347 individuals, who have worked there over one year and whose parents live out of Pratumtani province, are selected as the sample.

The intergenerational solidarity are divided into 3 dimensions; normative, functional and communicative solidarity. Communicative solidarity are divided further in to two subdimensions, direct and indirect communicative solidarity.

From the findings, 95.0 percent of the sample have high level of normative solidarity, 60.9 percent have medium level and 31.3 percent have high level of functional solidarity. For communicative solidarity, 63.4 percent visit their parents 12 to 208 times each years, and 26.2 percent visit their parents less than twice a year. For indirect communicative solidarity, 40.6 percent write letters or make phone calls 12 to 208 times per year, and 27.1 percent write letters or make phone calls less than twice a year. Nevertheless, those who have low level of direct visits use the indirect methods instead. The same for those who have low level of indirect communication, often make direct trips to see their parents. These findings point between the migrant workers and their parents, and denies the commonsense saying of the brake-down of the families of the migrants

In testing the association between the variables under the Exchange Theory and the dimensions of the solidarity, five theoretical variables under the Exchange theory are specified; expected benefits from the interaction, fairness of exchange, value of reward received from the interaction, dependency needs, alternative sources of rewards. It is found that the value of reward received from the interaction has the highest level of association with normative solidarity, followed by dependency needs. Functional solidarity has the highest level of

association with dependency needs, followed by the alternative sources of reward. The direct communicative solidarity has the highest level of association with the expected benefits received from the interaction, followed by dependency needs . For indirect communicative solidarity has the highest level of association with the expected benefits received from the interaction, followed by alternative sources of reward. The expected benefits received from the interaction associates with every dimension of the solidarity.